

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
ЦЕНТР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

за результатами анкетування здобувачів вищої освіти
другого (магістерського) рівня вищої освіти,
які навчаються за освітньо-професійною програмою
«Українська мова та література»

1. Загальна інформація про дослідження і респондентів

Метою анкетування було вивчення думки здобувачів вищої освіти щодо якості освітнього процесу в ОНУ імені І. І. Мечникова. Таке опитування є формою участі здобувачів вищої освіти в системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та одним із механізмів реалізації студентоцентрованого навчання. Опитування здобувачів вищої освіти є анонімним і проводилось онлайн.

Анкетування проведено у 2 семестрі 2022–2023 навчального року. Опитування проводилось за анкетами: «Якість освітньої програми», «Якість освіти», «Якість викладання». Бланк анкети «Якість освітньої програми» містить 9 запитань стосовно змісту освітньо-професійної програми. Бланк анкети «Якість освіти» містить 34 запитання, три з них – відкриті. Зазначимо, що під час аналізу відповідей на відкриті запитання фіксується не стільки розповсюдженість, скільки спектр думок та основні змістові категорії без зазначення їх рівня поширеності. Аналіз відповідей респондентів здійснювався в цілому за освітньо-професійною програмою.

2. Результати опитування за анкетною «Якість освітньої програми»

В опитуванні взяли участь 18 здобувачів вищої освіти, що складає 72 % від загальної кількості студентів, які навчаються на першому курсі магістратури за освітньо-професійною програмою «Українська мова та література». Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості змісту освітньо-професійної програми представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Оцінювання якості змісту ОПП «Українська мова та література» здобувачами вищої освіти (у відсотках)

№	Питання	Так (%)	Ні (%)
1.	Чи реалізовується за Вашою освітньою програмою вільний вибір дисциплін?	88,9	11,1
2.	Чи достатній обсяг практичної підготовки, закладений в ОП Вашої спеціальності?	88,9	11,1
3.	Чи порушується, на вашу думку, логіка викладання дисциплін ОП вашої спеціальності?	22,2	77,8
4.	Чи зустрічається дублювання змісту навчального матеріалу дисциплін ОП вашої спеціальності?	27,8	72,2
5.	Чи співпали Ваші очікування щодо ОП Вашої спеціальності з її реальним змістом?	77,8	22,2

Аналіз відповідей здобувачів освіти на запитання анкети дав такі результати: 88,9 % респондентів відповіли, що в процесі реалізації освітньої програми здійснюється вільний вибір начальних дисциплін і що вони вважають достатнім обсяг практичної підготовки. Водночас 11,1 % магістрантів, які брали участь в опитуванні, дали протилежні до вказаних відповіді на перші два питання.

77,8 % здобувачів освіти вважають, що логіка викладання дисциплін ОПП не порушується. Тоді як 22,2 % респондентів знаходять порушення в логіці викладання дисциплін ОП.

72,2 % учасників анкетування засвідчили відсутність дублювання змісту навчального матеріалу дисциплін ОП, проте 27,8 % респондентів указали на його наявність. Загалом на дублювання звернули увагу п'ять учасників опитування з вісімнадцяти. Один із учасників опитування помітив таке явище в дисциплінах «Нейролінгвістичні аспекти комунікативного впливу», «Наукова комунікація іноземною

мовою» та «Проблеми і методи світового мовознавства». Два учасники опитування, які також звернули увагу на дублювання, взагалі вважають його необхідною та позитивною ознакою навчального процесу, що утворює певну єдність фахових предметів і сприяє повторенню й поглибленню вивченого матеріалу. Ще два респонденти вказали на дублювання, але не аргументували свою думку.

Аналізуючи відповіді здобувачів вищої освіти на запитання анкети стосовно відповідності змісту ОПП їхнім очікуванням, слід зазначити, що переважна більшість (77,8 %) респондентів дали позитивну відповідь, і лише 22,2 % – негативну. Свою позицію обґрунтував тільки один учасник опитування, наголосивши на тому, що хотів би більше уваги приділяти вивченню української мови та літератури.

Результати анкетування дають змогу зробити висновок про високий рівень якості змістової складової освітньо-професійної програми. Здобувачі вищої освіти зауважують, що задоволені ОП, що всі наявні предмети освітньо-професійної програми викладаються вмотивовано і ґрунтовно. Вони пояснюють, що, крім основних фахових, здобувачі ОНУ імені І. І. Мечникова вивчають і багато модерних наук, і різноманітні аспекти гуманітарної наукової дійсності, тому задоволені залученими компонентами ОПП. Також здобувачі акцентують на тому, що викладачі під час викладення матеріалу ілюструють взаємозв'язки між освітніми компонентами ОПП, що увиразнює системний характер складників ОПП та комплексний підхід до усвідомлення стану і розвитку філологічної науки в цілому.

Думки студентів стосовно доповнення ОПП навчальними дисциплінами розбіглися. Переважна більшість вважає, що цього робити не потрібно, адже всі вони обрані професійно і всеохоплювально. Інші пропонують більше уваги приділяти вивченню сучасної літератури, а мовознавчий блок ОПП доповнити такими навчальними дисциплінами, як «Редагування текстів (художніх, наукових) іноземною мовою», «Український правопис (практично)», додати до курсу «Риторики» дисципліни «Ораторське мистецтво» й «Основи комунікації (у різних колах спілкування)», а також долучити курс «ПСО» і подібні до нього та дати більше практики на «соціалізацію» надбаних кваліфікацій.

Думки студентів стосовно вилучення з ОПП навчальних дисциплін також розбіглися. З одного боку, ми отримали схвальні відгуки більшості здобувачів, що всі дисципліни подобаються, адже вони сприяють фаховому розвитку, тому вилучати нічого не потрібно. З іншого боку, є поодинокі побажання виключити «Наукову комунікацію іноземною мовою», «Проблеми і методи світового мовознавства та літературознавства» й «Літературознавство в контексті гуманітаристики».

Для поліпшення ОП магістранти пропонують більше працювати практично, а також збільшити можливості вивчення іноземних мов й урізноманітнити цей процес.

За результатами опитування сформовано такі пропозиції щодо поліпшення змістового складника освітньо-професійної програми:

1. Розглянути можливість зміни співвідношення лекційних і практичних занять у бік збільшення кількості годин на практичні заняття.
2. Розглянути доцільність запровадження пропозицій, висловлених здобувачами вищої освіти щодо доповнення ОПП навчальними дисциплінами.
3. Розглянути доцільність вивчення дисциплін, які здобувачі вищої освіти запропонували вилучити з ОП.

3. Результати опитування за анкетною «Якість освіти»

В опитуванні взяли участь 23 здобувачі вищої освіти, що складає 92 % від загальної кількості студентів, які навчаються на першому курсі магістратури за освітньо-професійною програмою «Українська мова та література». Запитання анкети «Якість освіти» розподіляються за такими блоками: участь здобувачів вищої освіти в забезпеченні

якості освітньої програми, якість оцінювання результатів навчання, якість викладання, організація та загальна підтримка освітньої програми.

Відповіді здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня на питання блоку «Участь у забезпеченні якості освітньої програми» засвідчили, що студенти достатньо поінформовані про можливості та шляхи впливу на забезпечення якості освітньо-професійної програми, адже 86,9 % із них відповіли, що мають можливість бути залученими до цього процесу й можуть вільно обирати навчальні дисципліни. Водночас 13,1 % респондентів частково погодилися з наведеними твердженнями. 39,1 % опитаних магістрантів підтвердили, що мають можливість впливати на визначення змісту навчальних дисциплін ОПП, за якою навчаються, 56,5 % частково погодилися та лише 4,4 % не погодилися із цим. Мають можливість впливати на зміст (набір дисциплін) освітньої програми, за якою навчаються, 56,5 % магістрантів, 39,1 % частково погоджуються і ті ж самі 4,4 % не погоджуються із цим.

Результати анкетування за блоком запитань «Якість оцінювання результатів навчання» засвідчили, що переважна більшість (78,2 %) респондентів вважають справедливими способи і методи оцінювання та виставлення балів в університеті, 17,4 % опитаних студентів частково згодні з таким твердженням і лише 4,4 % опитаних здобувачів з ним не згодні. 69,6 % магістрантів, які взяли участь в опитуванні, мають зворотний зв'язок від викладачів й отримують детальний відгук про свою роботу, 26 % отримують його частково, а 4,4 % вважають, що взагалі не мають зворотного зв'язку від викладачів. 60,8 % респондентів отримують цей відгук швидко, 34,8 % погоджуються із цим частково, а 4,4 % не згодні з таким твердженням. 65,2 % зауважили, що цей відгук допоміг їм прояснити ті речі, які вони не розуміли, 21,7 % частково згодні із цією думкою, 13,1 % не згодні з нею.

Оцінювання блоку «Якість викладання» здійснюється з метою дослідження рівня якості викладання, видів інформаційних ресурсів, які супроводжують цей процес, а також дотримання принципів академічної доброчесності. В цілому анкетування за вказаним блоком показало, що висококваліфікованими й компетентними всіх викладачів своєї спеціальності вважає 69,6 % магістрантів, 21,7 % підтверджує це частково, тоді як 8,7 % учасників опитування думають по-іншому. Добру організованість та підготовку до занять усіх викладачів спеціальності підтверджують 73,9 % респондентів, 21,7 % схиляються до цієї думки частково, а 4,4 % спростовують запропоноване твердження. Згодні з тим, що мають змогу оцінювати роботу своїх викладачів, 47,8 % із опитаних здобувачів освіти. 26,1 % респондентів зауважують, що можуть робити це частково, тоді як інші 26,1 % із опитаних магістрантів стверджують, що не мають можливості давати оцінку роботі своїх викладачів.

Аналіз відповідей респондентів щодо можливості отримання консультацій викладача з навчальних питань, свідчить про належний рівень співпраці викладачів зі здобувачами вищої освіти. 56,6 % із них указали на те, що отримую достатньо підтримки й корисних порад стосовно навчання. 21,7 % магістрантів підтримку і поради одержують частково, тоді як 21,7 % респондентів не відчувають підтримки. За потреби магістранти мають змогу швидко контактувати з викладачами. Із цим фактом повністю або частково погодилися відповідно 65,2 % і 34,8 % респондентів. 65,2 % учасників опитування повністю і 21,7 % частково підтвердили, що отримують корисні настанови та вичерпні консультації, коли їм потрібно робити вибір щодо навчання, але 13,1 % не погодилися з цим твердженням.

Навчання в магістратурі належним чином готує здобувачів вищої освіти до сучасної кар'єри за обраним фахом. Це підтвердили 69,6 % респондентів. 17,3 % магістрантів частково погоджуються, а 13,1 % – не погоджуються із цим. 69,6 % здобувачів освіти зазначили, що викладачі застосовують різноманітні методики для забезпечення ефективності навчання, 26 % респондентів також погоджуються з цією думкою, але частково, тоді як 4,4 % опитаних здобувачів освіти з нею не погоджуються.

65,2 % учасників опитування повністю і 34,8 % частково засвідчили, що всі викладачі якісно пояснюють ключові поняття. Методичне забезпечення самостійної роботи було достатнім для 60,9 % учасників анкетування, для 26 % – воно було достатнім певною мірою, а для 13,1 % – недостатнім. Частка навчального часу, відведена на самостійну роботу, виявилася цілком достатньою для 74 % здобувачів вищої освіти, тоді як для 26 % респондентів вона була не цілком достатньою. Необхідні навчальні ресурси для вивчення матеріалу є доступними для 56,5 % опитаних магістрантів, для 39,1 % вони почасти доступні, а 4,4 % респондентів стверджують, що доступу до таких ресурсів не мають. Стабільний доступ до мережі Інтернет для пошуку необхідних матеріалів мають 74 % здобувачів вищої освіти. Решта 26 % мають його тільки частково.

Аналіз результатів анкетування за блоком запитань «Організація та загальна підтримка освітньої програми», свідчить про те, що ефективним і зручним розклад занять став для 69,6 % учасників анкетування, для 17,3 % опитаних учасників навчального процесу він є недостатньо зручним, а решта 13,1 % вважають його зовсім незручним. Під час будь-яких змін у навчальному курсі чи у викладанні ефективно використовується комунікація між студентами та представниками факультету на думку 65,2 % респондентів. Інші 34,8 % учасників опитування також підтвердили цей факт, але погодилися з ним почасти.

Аналіз відповідей респондентів щодо їхнього доступу до важливої інформації і даних стосовно навчальних курсів та їхньої успішності свідчить про те, що 65,2 % здобувачів освіти цілком, а решта 34,8 % частково поінформовані з цих питань. Водночас 56,5 % респондентів ознайомлені з порядком оскарження результатів заліків та іспитів, 30,4 % опитаних здобувачів освіти ознайомлені з порядком оскарження частково, а решта 13,1 % ще потребують ознайомлення з процесом оскарження своїх результатів. Усі респонденти: 78,3 % повною мірою, а решта 21,7 % почасти, знають порядок перескладання заліків та іспитів. Із процедурою реагування університету на порушення академічної доброчесності цілком ознайомлені 60,9 % учасників анкетування, інші 34,7 % ознайомлені з цією процедурою частково, а решту 4,4 % з нею ще потрібно ознайомити. Із процедурою врегулювання конфліктних ситуацій в університеті цілком ознайомлені 43,5 % учасників опитування, інші 39,1 % ознайомлені з цією процедурою певною мірою, а решту 17,4 % з нею необхідно ознайомити. Із роботою психологічної служби університету цілком ознайомлені та зовсім не ознайомлені по 39,1 % опитаних магістрантів, решта 21,8 % ознайомлені з роботою психологічної служби частково.

Для 60,8 % здобувачів вищої освіти загальне ставлення викладачів до них під час навчання було об'єктивним і неупередженим. 34,8 % учасників опитування почасти погодилися із цим твердженням, тоді як 4,4 % респондентів з ним не погодилися.

Більшість здобувачів освіти, а саме 78,2 %, підтвердили, що всі навчальні дисципліни за їхньою освітньою програмою викладаються українською мовою. 13,1 % погодилися з цим частково, а решта 8,7 % заперечили цей факт.

Загалом більшість магістрантів, які взяли участь в опитуванні за анкетною «Якість освіти», стверджують, що в університеті їм усе подобається. Зокрема те, що він має статус національного та забезпечує необхідною базою для початку кар'єри. Серед позитивних моментів, на які звернули увагу респонденти, слід також назвати відповідність ОПП поставленим вимогам і поставленій меті, виконання навчальної та виховної функцій, якість освіти, новітні цікаві дисципліни, вивчення іноземної мови, інтегрований та переважно сучасний підхід до навчання, система накопичення балів, висока кваліфікація викладачів. Магістранти акцентують увагу на тому, що майже всі викладачі факультету шанобливо ставляться до студентів, цінують їхню думку, ставляться з розумінням до кожної ситуації, об'єктивно оцінюють знання. Здобувачі освіти вирізняють такі риси викладачів, як гуманність, щирість, доброта, а також схвально відгукуються про керівництво факультету. Водночас магістрантам подобається атмосфера студентства, можливість комунікувати з одногрупниками, насолоджуватися живою бесідою з

викладачем, командна робота «тут і зараз», яку складно забезпечити в умовах онлайн навчання.

В університеті здобувачам вищої освіти насамперед не подобається недостатня забезпеченість технічно-мультимедійним обладнанням для комфорту навчального процесу як викладача, так і студентів, старі приміщення, відсутність стабільного теплопостачання під час опалювального сезону, а також відсутність дзвінка та розкладу в новому корпусі. Дехто з магістрантів звернув увагу, що в ОПП є деякі предмети, які не стосуються фаху і з якими завжди багато проблем через відсутність доступного матеріалу. Є думки і про те, що викладачі вимагають більше, ніж дають, і про дуже щільний графік сесії.

Магістранти пропонують більш активно залучати студентів до масових заходів, доносити до них цінність підвищення кваліфікації тощо. Вони пояснюють, що наразі є дуже багато цікавих безкоштовних онлайн-заходів, які можуть стати в нагоді, проте зауважують, що студенти не завжди розуміють важливість участі в таких заходах, тому їм треба якісно презентувати пропозиції й давати вибір.

За результатами опитування сформовано такі пропозиції щодо поліпшення якості освіти освітньо-професійної програми:

1. Посилити роботу щодо поінформованості здобувачів вищої освіти стосовно
  - порядку оскарження результатів заліків та іспитів;
  - процедури врегулювання конфліктних ситуацій в університеті;
  - роботи психологічної служби університету.
2. Розглянути можливість врахування потреб магістрантів під час складання розкладу.
3. Розглянути можливість активніше впливати на участь магістрантів у наукових та виховних заходах.
4. Сприяти організації систематичних онлайн-опитувань здобувачів вищої освіти щодо якості викладацької діяльності та проблем забезпечення якості освіти.
5. Сприяти інформуванню здобувачів вищої освіти стосовно змін, що вносяться до ОПП, на основі результатів анкетування.

Результати опитування за анкетною «Якість викладання» доведені до відома декана філологічного факультету, гаранта освітньої програми «Українська мова та література», кожного викладача та здобувачів вищої освіти. Результати обговорені на засіданнях вченої ради факультету, кафедр, робочої групи, а також на зустрічі гаранта ОПП зі здобувачами з метою подальшого вдосконалення та підвищення якості реалізації освітньої програми.

За результатами анкетування сформовано такі рекомендації:

1. Звернути увагу викладачів на те, що на початку вивчення навчальної дисципліни вони обов'язково мають повідомити здобувачам вищої освіти систему та критерії оцінювання результатів їхнього навчання, а також ознайомити їх із політикою курсу щодо вимог викладача та дотримуватися цих вимог упродовж вивчення навчальної дисципліни.
2. Звернути увагу викладачів на доцільність розширення використання активних методів проведення занять (дискусії, робота в малих групах, проекти, індивідуальні та групові презентації тощо).
3. Звернути увагу викладачів на потребу здобувачів освіти в ширшому унаочненні матеріалу (презентації, аудіо- та відеозаписи, карти, схеми, таблиці, роздатковий матеріал тощо).
4. Провести на кафедрах методичні семінари з проблеми застосування в освітньому процесі інноваційних технологій навчання.